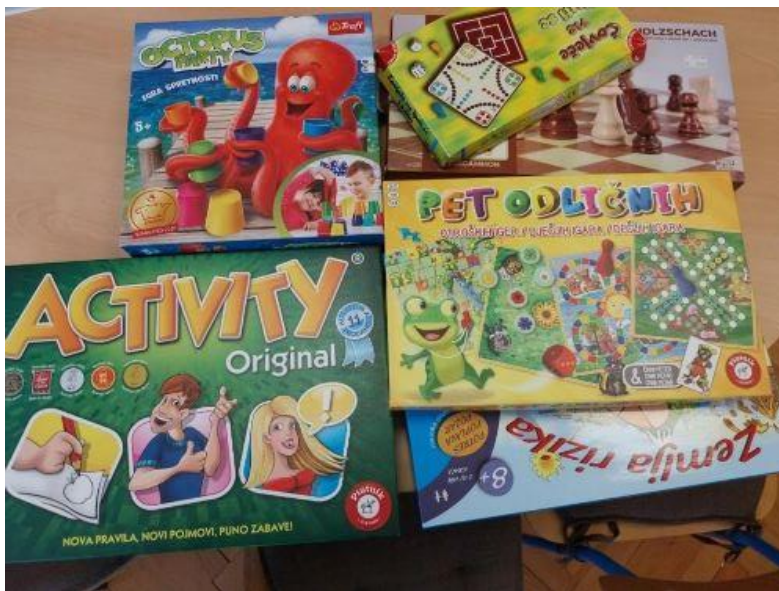

Brojne su škole koje imaju učenike putnike. Takva je i moja škola S. S. Kranjčević u Levanjskoj Varoši. Školu pohađaju 43 učenika iz osam naselja. Osim iz središta općine Levanjska Varoš, učenici se školskim autobusom dovoze i odvoze iz tri smjera. Prvi smjer jesu učenici iz naselja Majar. Drugi su učenici iz naselja Slobodna Vlast, Musić i Ratkov Dol. Treći smjer prijevoza jesu učenici iz Đakovačke Breznice, Milinca i Paučja. Od ove školske godine u eksperimentalnom smo projektu Cjelodnevne škole.

Iz samog predstavljanja vidljiva je složenost organizacije povratka učenika u mjesta stanovanja s obzirom na različite smjerove vožnje i dužinu boravka u školi (A2, B1 i B2 oblici rada). Ovisno o danima i potrebama potpomognutog učenja, učenici razredne nastave i poneki učenici predmetne nastave moraju čekati na povratak kući. Za to vrijeme organizirana je skrb za učenike. Dva dana u tjednu knjižničarka skrbi za učenike. Šarolika skupina, koja ovisi o rasporedu i smjeru vožnje, čeka školski autobus jedan dan 30 min., a drugi 50 min.

Dan kada je čekanje autobusa samo 30 min. obično je ispunjen odmorom ili lakšom aktivnosti nakon nastavnog dana. Od dokoličarenja uz razgovor u kutku za čitanje u knjižnici, uz listanje časopisa ili slikovnica, uz društvene igre, bojenjem bojanke koje knjižničarka pripremi prema prethodnim željama učenika, rješavanjem križaljki i osmosmjerki. Križaljke i osmosmjerke izrađujem u alatu [Free, Online Crossword Puzzle Maker - Crossword Labs](#) i nastojim ih tematski vezati uz određene državne ili međunarodne spomendane, godišnje doba ili za zabavu složim osmosmjerku od njihovih imena, naziva naselja i sl. Bojanke i enigmatske zadatke ispisujem te ih rješavamo na papiru kako bismo izbjegli upotrebu mobitela. U početku, naravno, nije išlo glatko uspostavljanje pravila upotrebe mobitela za vrijeme čekanja prijevoza, ali sam ustrajala. Društvene igre koje knjižnica posjeduje učenici rado igraju. Mlađe potičem na igre u kojima vježbaju manualne sposobnosti i motoriku. Cilj je uvježbavanje i koordinacija pokreta pri korištenju olovke i bojica jer nam učenici u prvi razred dolaze nakon nekoliko mjeseci što su pohađali predškolski odgoj. Veći uzrasti rado igraju društvene igre za više igrača jer je „čekaonica“ vrijeme kad imaju na okupu više vršnjaka za igru. Naime, često

su samo 2 ili 3 djeteta u njihovu naselju pa je slobodno vrijeme teško provesti u društvu vršnjaka.

Slika 1. Igre koje školska knjižnica ima u svome fondu

S obzirom da su rano ustali jer u 6.40 sati polazi školski autobus, maleni (prvi i drugi razred) najčešće su u to vrijeme (14.10 sati) poprilično umorni. Uvažavajući mogućnosti i interes aktivnost (ili neaktivnost) prilagodim svakom pojedinom učeniku.

Drugi termin, kada imam učenike na skrbi, traje 50 minuta. U ovom slučaju grupa je nešto ustaljenija i uzrastom ujednačena, a vrijeme je skrbi duže. Samim tim ima drugačiju strukturu i namjere (cilj). I ova je skupina ustala rano da bi školskim autobusom doputovala u školu. Vrijeme kada se družimo jest od 14.10 do 15.00 sati. Početak druženja obično je odmor na „kutku“ ili oko okruglog stola knjižnice. Planiraju se tu druženja i proslave rođendana, povjeravaju tajne, prepričavaju nepravde koje su ih zadesile i druge slične teme koje zaokupe učenike. Neizostavna je i razmjena savjeta ili hvaljenje rezultatom koji su postigli u pojedinoj digitalnoj igrici. Osluškujući njihove teme razgovora i interese, nakon odmora učenika provodim radionice (dalje u tekstu „parlaonice“) u trajanju 30 min. kroz više dana skrbi. Za parlaonice nastojim što više koristiti knjižničnu građu naše školske knjižnice s ciljem upoznavanja knjižnice, kod nižeg uzrasta, kao središta znanja i informacija, naspram slike o knjižnici kao „mjestu s knjigama“ s kojom djeca dođu u školu.

Slika 2. Čitateljski stol i kutak za opuštanje

Knjige *Davor slavi rođendan* (napisala Ute Lutz ; oslikala Astrid Vohwinkel ; prevela Nada Iveljić.) i *Rođendan bez smeća : smanjivanje otpada* (tekst Božo Markota ; ilustracije Ida Mati) bile su uvod u parlaoniku pod nazivom *Bonton – što je to?* Razgovarali smo o svojim navikama i načinima ponašanja kada slavimo s prijateljima rođendan i zaključili kakvo ponašanje treba izbjegavati. Osim međusobnog odnosa, analizirali smo i odnos prema ukućanima našeg prijatelja ili prijateljice. Sada su svoje mjesto pronašle i knjige *Bontončić ili kako svima biti prijatelj* (ilustracije Joško Marušić) i *Bonton u svakodnevnom životu* (Bojana Matijević). Na sljedećoj parlaonici proširili smo svoj interes i na školu uz knjigu *Bonton u školi* (Bojana Matijević).

Tijekom parlaonica čitamo u krug i na glas s ciljem uvježbavanja čitanja kod onih koji imaju poteškoće u čitanju, a takvih je sve više. Učenici koji nemaju te poteškoće uvježbavaju izražajno čitanje. Nešto sadržajno dužu knjigu *Bonton : kako da ne postanem klipan-ica : u 100 lekcija* (Zvonimir Balog) preporučila sam za samostalno čitanje.

Sljedeća parlaonica imala je temu *Prava djece*. Naša škola već duži niz godina sudjeluje u projektu Škole za Afriku. Povezali smo školski projekt i, koristeći priručnike i radne bilježnice koje su osigurane iz projekta, upoznali smo pobliže organizaciju UNICEF i prava djece. Knjige *Život kao moj* (kako žive djeca širom svijeta) i *Škola kao moja* (jedinstveno priznanje školama širom svijeta), koje smo svojedobno dobili na dar u školsku knjižnicu, dale su nam bolji uvid u život i prava djece širom svijeta. Upoznali smo i službenu mrežnu stranicu organizacije UNICEF i preuzeli bojanku dostupnu za slobodno

preuzimanje. Obojili smo crteže s osnovnim pravima djece te izradili pano u školskom holu u povodu Svjetskog dana djece koji se obilježava u studenom.

Slika 3. Obilježavanje Svjetskog dana djece

Stigao je i prosinac. Nadali smo se snijegu i planirali izraditi najvećeg snjegovića u selu, ali snijeg nažalost nije pao. Razgovaralo se u našoj „čekaonici“ o ekološkim temama i kako uskladiti želju za ukrašavanjem doma i škole za božićne blagdane i ponašati se odgovorno spram prirode. Uključili smo se u aktivnosti Učeničke zadruge Mravac koja djeluje u našoj školi. Ideje za ukrase i upoznavanje s načinom izrade omogućile su knjige

Kreativna radionica (urednik Miro Božić ; prijevod Nevenka Fabijanić). Osim u tiskanim knjigama, ideje smo potražili i na internetskim stranicama poput Pinterest. Tako su nastali likovi u lancu, božićno drveće i zvijezda od reklamnih letaka trgovina, starih časopisa i kalendara.

Slika 4. Božićna zvijezda od novinskog papira

Uočila sam da učenici rijetko posjećuju školsku mrežnu stranicu. Međunarodni dan močvarnih staništa bio je izvrsna prilika za uputiti učenike na nju. U siječnju i dijelom u veljači nastavili smo s ekološkim temama. Na školskoj mrežnoj stranici, podstranici *knjižnica* pristupili smo digitalnoj knjizi. Močvara - priča o životu jednog vretenca. Upoznali se s pojmovima digitalna knjiga, mrežna stranica i digitalna knjižnica. Upoznali smo QR kodove koji omogućuju jednostavniji pristup digitalnim sadržajima i mrežnim stranicama. Nova znanja o močvari (njenim stanovnicima) prezentirali smo izradom

panoa u školskom holu. Sadržaji koje smo upoznawali i radili na njima digitalni su, ali izrada panoa način je kako uvježbavamo druge vještine, razvijamo kreativnost i timski rad.

Slika 5. Pano povodom Dana močvarnih staništa

Niži uzrast uvježbava rezanje škarama, tehniku bojenja drvenim bojama, ustrajnost u kvaliteti bojenja ili izradi određenog rada, rad u paru ili timu. Kao što sam već napomenula, djeca koja nam upisuju prvi razred, pohađala su u godini prije upisa od listopada do lipnja dva do tri puta tjedno predškolu u općinskom centru. Kako je naše područje od posebne državne skrbi poradi geografskog položaja, uslijed čega je izolirano, žitelji su nešto slabijeg imovinskog stanja i naobrazbe. Djecu koja žive u okolnim naseljima roditelji trebaju dovesti na organiziranu predškolu, što zahtijeva posjedovanje osobnog automobila i vozačke isprave ili uslugu prijevoza djeteta od strane druge osobe.

Uslijed navedenog, redovitost je dolaska djece narušena i ima za posljedicu slabo razvijene vještine koje su inače uobičajene kod sedmogodišnjaka.

Tijekom opuštanja u knjižničnom kutku, učenici 2. razreda započeli su „tajnu“ prepisku na glagoljici. Naravno zainteresirali su ostale te se izrodila nova aktivnost. Naša škola drugu godinu sudjeluje u e-Twinning projektu Igrajmo se glagoljicom. Cilj projekta jest popularizacija glagoljičke kulturne baštine osvještavanjem važnosti kulturnog i nacionalnog identiteta, zajedničkog korijena te povezanosti slavenskih naroda. Projekt je to kojem su osnivačice i sudionice školske knjižničarke i zainteresirane učiteljice. Prošle nastavne godine sudjelovali su učenici 4. razreda, a ove godine učenici 2. razreda. Vizualno zanimljiva slova glagoljice pisali smo (crtali) i bojili prvo ispisujući svoje inicijale, a potom cijelo ime i prezime. Savladavanje glagoljice nije lagan zadatak, ali je svakako izazov. Izazovi su učenicima jako zanimljivi pa sam ususret *Tjednu mozga* ponudila aktivnost rješavanja pitalica (mozgalica) na mrežnim stranicama.

Poznato je da mozak moramo vježbati, učiti nešto novo i čitati kako bismo ga održavali u dobroj formi. Povezali smo pitalice, glagoljicu i promociju školske knjižnice te je nastao novi pano za školski hol u Tjednu mozga.

U iščekivanju lijepih proljetnih dana planiramo aktivnosti na otvorenom u vidu igara koje su igrali naši roditelji, djedovi i bake. Pristupili smo istraživačkom radu na terenu. Intervjuiramo roditelje, djedove i bake te zapisujemo nazive, opise i pravila igara. Na „čuvalicama“ se upoznajemo s igrama i analiziramo ih s ciljem izbora onih koje bi mogli zaigrati na školskom igralištu ili livadi pored škole.